

Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΠΑΠΑΡΟΥΝΑ

Μελετήστε αυτόν τον πίνακα. Πάρτε πληροφορίες για το κείμενο που θα διαβάσουμε

Στρατής Μυριβήλης

- Από τους σημαντικότερους πεζογράφους μας, ο Στρατής Μυριβήλης ανήκει στη γενιά του '30, αν και μεγαλύτερης ηλικίας.
- **Η Ζωή εν τάφω»**
- Το 1924 δημοσιεύει σε πρώτη έκδοση το «Η Ζωή εν τάφω»,
- Πρόκειται για ένα **αντιπολεμικό μυθιστόρημα**
- με τη **μορφή ημερολογίου**,
- επικό, ρεαλιστικό, αλλά και λυρικό.
- **Κεντρικό πρόσωπο**,
- ο φοιτητής - λοχίας Αντώνης Κωστούλας, που καταγράφει στο ημερολόγιό του, **όχι την ηρωική, αλλά τη φρικτή πραγματικότητα του πολέμου.**

Για να ξεκινήσουμε..

1. Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης του αποσπάσματος εντοπίστε το **είδος του αφηγητή και της οπτικής του**.
2. Σημειώστε τα σημεία του κειμένου που αποτελούν **ΑΦΗΓΗΣΗ ή ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**
3. Εντοπίστε τα **ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΑ** και τα **ΛΥΡΙΚΑ** κομμάτια του κειμένου.

Νυχτερινός περίπατος
στο χαρακώμα...

- ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΞΟΥΜΕ:

-

- ✓ Τις **αντιθέσεις** του αποσπασματος
- ✓ Τη βαθμιαία συναισθηματική **μεταστροφή** του λοχία στη θέαση της παπαρούνας
- ✓ Την **αντιπολεμική διάθεση** του συγγραφέα

...με τη σκέψη του στο θάνατο...

ΔΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:

- ΘΕΜΑ: Η ανακάλυψη
- μιας παπαρούνας
- από ένα λοχία
- μέσα στο χαράκωμα
- και η ψυχική ευεξία που του προκαλεί.

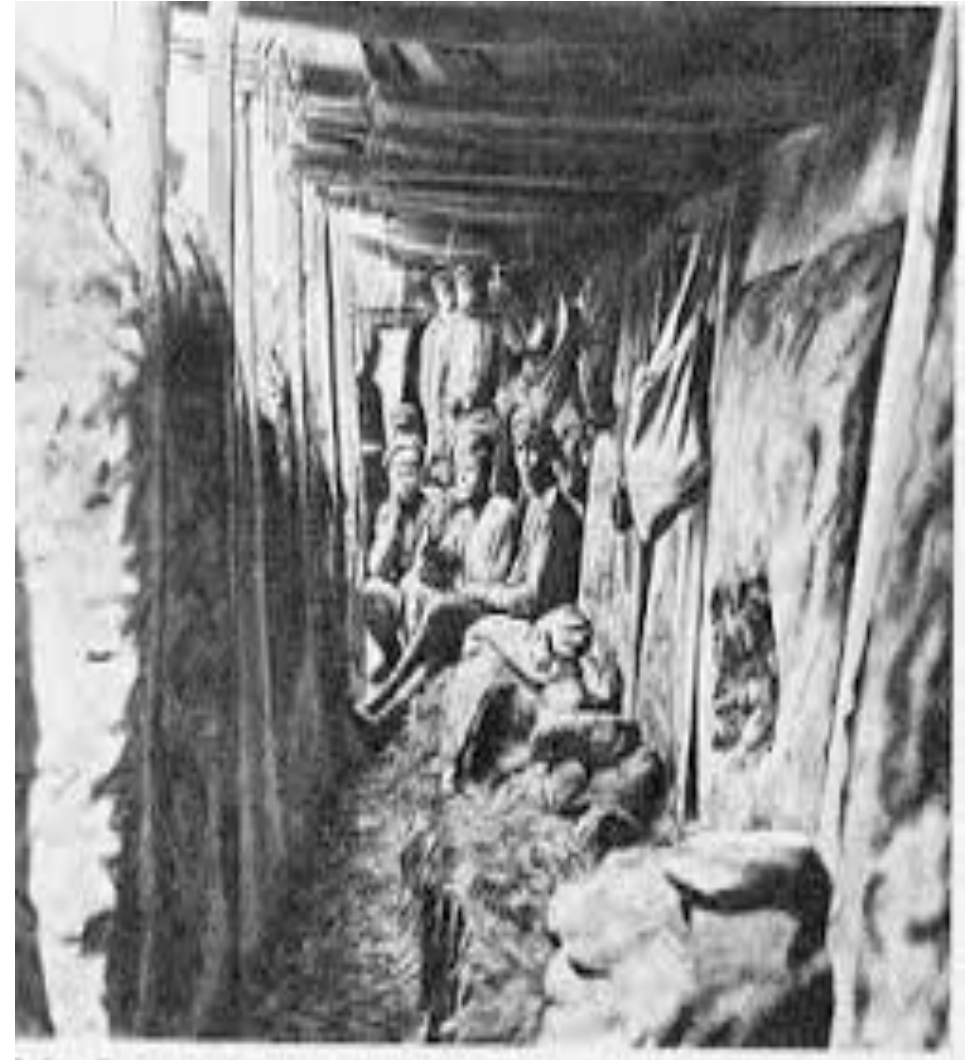

- **ΧΩΡΟΣ:**

Οριοθετείται με κινηματογραφική λεπτομέρεια μέσα από την κίνηση του λοχία : -----

από το εσωτερικό του χαρακώματος

- προχωρεί προς την άκρη,
- στα συρματοπλέγματα, κοντά στη μυστική πόρτα
- στο νταμάρι και το προκάλυμμα των γεώσακων.
Από μακριά ακούγεται το ποτάμι.

- **ΧΡΟΝΟΣ:**

Ο χρόνος της ιστορίας καθορίζεται με ακρίβεια :

- είναι μια **μαγική νύχτα** με
- **φεγγαρόφωτο**
- κατά τη διάρκεια του **Α΄ Παγκοσμίου πολέμου.**

Νυχτερινός περίπατος
στο χαρακώμα...

- ΠΡΟΣΩΠΑ:

- **A)** Ο λοχίας, που αφηγείται σε

- πρωτοπρόσωπη αφήγηση

- την εμπειρία του,

- **B)** καθώς και η σιωπηλή παρουσία των εχθρών.

- Οι στρατιώτες του λόχου

- φαίνεται σαν να είναι όλοι θαμμένοι ζωντανοί.

...γεμίζοντάς τον ελπίδα και
αισιοδοξία για τη ζωή!

Ας καταλάβουμε τους δύο τίτλους!

Ο τίτλος του βιβλίου

«Η ζωή εν τάφω»

εκφράζει τη **φρικτή εμπειρία**
του πολέμου των χαρακωμάτων,
που μοιάζουν ή γίνονται
ο τάφος των στρατιωτών.

- **«Η μυστική παπαρούνα»**

- φανερώνει την απροσδόκητη **έκπληξη** που ένωσε ο λοχίας

μέσα στην ατμόσφαιρα θανάτου
που κυριαρχούσε

- την ανακάλυψη **μιας παπαρούνας** που ήταν κρυμμένη μέσα σε γεώσακους

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:

- Το κείμενο διακρίνεται σε 3 ενότητες με **άξονα την ψυχική διάθεση** του λοχία :
- □ **Πρώτη ενότητα :**
(«*Το πόδι απόψε ... τσιριξιά χαράς*»):
- καταγράφονται οι σκέψεις και τα συναισθήματα του λοχία στο χαράκωμα.
- □ **Δεύτερη ενότητα :**
(«*Ήταν ένα λουλούδι εκεί!... και να 'σαι βλογημένη*»): γίνεται η «αποκάλυψη» της παπαρούνας.
- **Τρίτη ενότητα :** («*Γύρισα γρήγορα... Φεγγαράκι μου λαμπρό...*»): παρουσιάζεται η ψυχική ανάταση του αφηγητή.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΗΡΩΑ:

- Ο λοχίας Κωστούλας σκιαγραφείται :
- **Η φυσική του κατάσταση :**
ο πόνος του ποδιού του υπενθυμίζεται συνεχώς.
- **Ο χαρακτήρας του :**
η αισθητική συγκίνηση από το λουλούδι
- μαρτυρεί την **ευαίσθητη και τρυφερή ψυχή**
- του λοχία, τη δίψα του για **ζωή**,
τη λαχτάρα για **ειρήνη** και **ανθρώπινη επικοινωνία**.
- **Η ψυχολογική του κατάσταση :**
- *πριν από την ανακάλυψη της παπαρούνας* νιώθει απέραντη μοναξιά, λαχτάρα για ανθρώπινη παρουσία και για ζωή.
- *Μετά την ανακάλυψη*, συγκινημένος κατάβαθα, γεμίζει από χαρά και ελπίδα για το μέλλον.
- Αισθάνεται **προστατευτικά** προς την παπαρούνα, που αποτελεί το δικό του μυστικό.
- Γεύεται την ευτυχία με όλες τις αισθήσεις του, νιώθει σαν να αγγίζει γυναίκα αγαπημένη, αφού «*το αντίβαρο της απωθητικής φρίκης του πολέμου είναι η ερωτική έλξη*».
- Κάτι γεννιέται μέσα του, **η χαμένη του παιδικότητα**, πράγμα που του δημιουργεί έξαρση συναισθημάτων, την οποία συμβολίζει η φωταψία.

Το κείμενο δομείται σε μια βασική αντίθεση :

- του θανάτου και της ζωής.
- Ο θάνατος αποδίδεται με την εικόνα των γεώσακων

- Άλλες αντιθέσεις που ξεχωρίζουν στο κείμενο είναι
 - το φως και το σκοτάδι ,
 - η φθορά και η ακμή (το λουλούδι) ,
 - η ασχήμια – η ομορφιά κ.ά.
- και η ζωή με την εικόνα της παπαρούνας.

- πλοκή,
- περιπέτεια
- κορύφωση
- «λύση»

- **κίνητρο δράσης:**
 - η αίσθηση της καλυτέρευσης
- η προσπάθεια να δει το ποτάμι,
- η «αποκάλυψη» της παπαρούνας
- και η επιστροφή στη χαμένη αθωότητα

Συμβολισμός

- Η παπαρούνα= κορυφαίο σύμβολο
- Τι συμβολίζει;
- Τη ζωή και την ελπίδα
- Άρα ποιο είναι το μήνυμα του κειμένου;
- Ειρήνη
- Ανθρωπισμός
- αντιπολεμικό

ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ:

- **ομοδιηγητικό αφηγητή =**
- Ο αφηγητής συμμετέχει στην ιστορία είναι πρωταγωνιστικό πρόσωπο.
- αφηγείται την προσωπική του ιστορία σε α' πρόσωπο (πρωτοπρόσωπη αυτοδιηγητική αφήγηση).
- **αφήγηση με εσωτερική εστίαση**
αφηγείται μόνο όσα υποπίπτουν στην αντίληψή του.
Αυτή η αφηγηματική τεχνική δίνει **βιωματικό (αυτοβιογραφικό) χαρακτήρα** στο κείμενο, αφού καταγράφει τις εμπειρίες του συγγραφέα από τον πόλεμο.
- Όμως ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ένα
- συγγραφικό τέχνασμα
- για να κρύψει το συγγραφικό του «εγώ» : **την τεχνική της πλαστοπροσωπίας.**
- Αναθέτει δηλαδή σε ένα **πλαστό (φανταστικό) πρόσωπο**, στο λοχία Κωστούλα, την αφήγηση των προσωπικών του εμπειριών.
- Με την τεχνική αυτή:
- εξασφαλίζει την «αντικειμενικότητα» του βιώματος

- **ΧΡΟΝΟΣ ΤΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ:**

- Παρά το ότι τα γεγονότα της αφήγησης τοποθετούνται στο παρελθόν,
- ο αφηγηματικός χρόνος που δεσπόζει είναι **ο ενεστώτας**.
- Η χρήση του δίνει:
- ζωντάνια
- και παραστατικότητα στην αφήγηση,
- καθώς και συναισθηματική αμεσότητα.

- **ΓΛΩΣΣΑ – ΥΦΟΣ:**

- Η **γλώσσα** είναι καθαρή δημοτική, πλούσια, πληθωρική, χειμαρρώδης, λυρική.
- **Το ύφος** είναι **γλαφυρό, τρυφερό, γοητευτικό, συγκινητικό**.
- **Η γραφή του** διακρίνεται από έντονη συναισθηματική φόρτιση, που αποδίδεται σε τόνο χαμηλόφωνο και κουβεντιαστό. Στην περιγραφή των συναισθημάτων του ο συγγραφέας προτιμά το σύντομο και κοφτό λόγο.
Η αφήγηση διακρίνεται για την εκφραστική ή της δύναμη, τη ζωντάνια και την παραστατικότητα, τη δραματικότητα, το ρεαλισμό και το λυρισμό.

- Ρεαλισμός

- η περιγραφή των γεώσακων
- είναι ρεαλιστική,

- και λυρισμός:

- στην περιγραφή της παπαρούνας και του αντίκτυπου που είχε στην ψυχή του
- είναι έκδηλα τα λυρικά στοιχεία

Τι είναι ευτυχία;

- Ο απόηχος της ευτυχίας:
- Ο αφηγητής επιστρέφοντας στο αμπρί του πλημμυρισμένος από **ευτυχία** απορεί με ποιον τρόπο να **δείξει τη χαρά** του, που οφείλεται στη βεβαιότητα ότι πίσω από την αθλιότητα του πολέμου, **υπάρχει ένας κόσμος ομορφιάς που τον έχει ξεχάσει.**

- Τη στιγμή εκείνη συνειδητοποιεί ότι ξαναβρήκε
- τη χαμένη αθωότητα και
- ξανάγινε παιδί.

- Γι' αυτό
- το πρώτο τραγούδι
- που επιλέγει για να τραγουδήσει την ευτυχία του
- είναι αυτό που τραγουδούσε στο φεγγάρι, όταν ήταν παιδί,
- ίσως και χάρη στο φεγγαρόφωτο της βραδιάς.

